

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Згода Юлія Анатоліївна КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ШАХРАЙСЬКИХ СХЕМ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.	708
Кухарук Ігор Миколайович ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯК СКЛАДОВОЇ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ .	710
Ляховецький Сергій Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИЧИН СМЕРТІ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ЗАМАСКОВАНИХ ПІД САМОГУБСТВО	712
Макогін Ірина Володимирівна ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВІПІЗНАННЯ ПІДОЗРЮВАНОГО ЯК ВАЖЛИВА СЛІДЧА (РОЗШУКОВА) ДІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	715
Мунтяну Юліан Іванович ОКРЕМІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.	718
Мурашко Анастасія Сергіївна «ПРОФІЛЮВАННЯ» ТА «МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.	720
Паламарчук Олексій Олександрович ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ВЧИНЕННЯ КРАДІЖОК ОРГАНІЗОВАНИМ ЗЛОЧИННИМ УГРУПУВАННЯМ.	723
Пишненко Ірина Юріївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ ПІДОЗРЮВАНОГО ТА ПОТЕРПІЛОГО	726
Радецький Сергій Віталійович ЩОДО СУТНОСТІ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ	728
Сон Людмила Анатоліївна ХАРАКТЕРИСТИКА ТИПОВИХ СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	730
Стародубов Олександр Сергійович ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРОРА З ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ.	732
Черниш Юрій Петрович КЛАСИФІКАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	735
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	739

стру досудових розслідувань. Це значно підвищує ефективність перевірки факту вчинення злочину й дає змогу швидше встановити ключові обставини під час проведення першочергових слідчих дій із дотриманням вимог щодо належного документування доказів.

Отже, залучення спеціальних знань та участь спеціалістів у досудовому розслідуванні є необхідними умовами для забезпечення повноцінного, швидкого, всебічного та неупередженого встановлення обставин кримінального правопорушення й досягнення цілей кримінального процесу.

Список використаних джерел:

1. Гресь Ю. О., Чумак С. П., Холод О. В. Щодо деяких особливостей сучасного розуміння сутності та форм використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. *Юридичний вісник*. 2023. № 4. С. 29-37.

2. Комар Ю. М. Визначення поняття «спеціальні знання» та їх використання у кримінальному провадженні. *Актуальні питання криміналістики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20 груд. 2019 р.) / МВС України, Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2019. С. 113–116.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо оптимізації діяльності спеціалістів у кримінальному провадженні : Закон України від 09.10.2024 № 4009-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4009-20>

5. Прокопенко О. Ю. Особливості використання спеціальних знань при розслідуванні захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. *Право і безпека*. 2023. № 4. С. 139–149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2023_4_14

Ключові слова: досудове розслідування, спеціальні знання, спеціаліст.

Keywords: pre-trial investigation, special knowledge, specialist.

Мурашко Анастасія Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності*

«ПРОФІЛЮВАННЯ» ТА «МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

В літературі непоодинокими є випадки ототожнення поняття «профілювання» та «моделювання», так, наприклад, зазначається, що «метод моделювання (профілювання), який надає слідчому можливість відшукувати в ситуаціях не-

визначеності та відсутності інформації найбільш ефективні шляхи збирання, дослідження та оцінки доказів. Моделювання є методом, в основу якого покладено процес побудови, аналізу та використання моделей цих об'єктів як засобу отримання інформації для виконання завдань кримінального судочинства» [1]. В межах нашого наукового пошуку ми спробуємо провести паралелі між поняттями «моделювання» та «профілювання», створивши на основі цього аксіологічне визначення вищезазначених категорій, створивши систему узагальнень, побудовану на спільних та відмінних рисах зазначених понять, що можуть використовуватися суб'єктом розслідування під час досудового розслідування.

Так, розпочинаючи аналіз, на наш погляд, доцільно дослідити вже наявні в науковій доктрині визначення категорій «моделювання» та «профілювання». Останніми роками в криміналістиці доволі поширеним є використання поняття «цифрова криміналістика», здебільшого це пов'язано з тим, що розвиток технологій та триваюча діджиталізація стали поштовхом для утворення новітніх галузей криміналістичної техніки, що доволі ефективно рекомендують себе під час досудового розслідування, тому в розрізі цього варто звернути свою увагу на дослідження, проведене Р. Герасимовим, який зазначає, що «у криміналістичних моделях, які відтворюють процес вчинення злочину, в якості першого елемента структури злочину необхідно досліджувати особу злочинця; другого – поведінку злочинця у поєднанні його внутрішньої (суб'єктивної) та зовнішньої (об'єктивної) сторін; третього – навколишнє середовище, з яким взаємодіє злочинець, що містить предмет посягання та відтворює злочин у вигляді матеріальних та ідеальних слідів. Отже, елементи складу злочину досліджуються у криміналістичних моделях не в кримінально-правовому розумінні, а в іншій інтерпретації, яка забезпечує власне криміналістичне пізнання злочину» [2, с.253]. Продовжуючи, автор наголошує, що «моделювання та планування допомагають виконувати однакові завдання у процесі розслідування злочинів. Однак реалізація методу моделювання на практиці відображується за допомогою знаків, схем, малюнків» [2, с. 255].

Водночас Л. Кирилова підкреслює, що «профілювання в криміналістиці – це методологічний інструмент, який використовується для аналізу та розуміння профілю злочинця на основі зібраних даних та доказів» [4]. У свою чергу А. Гупалюк акцентує увагу на тому, що «кримінальне профілювання є лише додатковим інструментом серед різноманітних інструментів, які можуть використовувати слідчі для розкриття справ про серійні вбивства, вбачає, що воно може зробити важливий внесок у розслідування. Наприклад, послідовний підпис вбивці, мотиви, які спонукали його здійснювати вбивства, використання певних предметів, які відомі лише деяким людям, методи вбивства або розчленування тіла, які вимагають знань, властивих лише певним професіям, і більше» [3, с. 675]. Проте, на наш погляд, вказана теза є доволі суперечливою, зважаючи на цілком обмежене коло протиправних діянь, під час яких, на думку авторки, може використовуватися криміналістичне профілювання. Так, наприклад, у попе-

редніх своїх наукових дослідженнях ми розглядали можливість використання профілювання під час розслідування державної зради, зазначаючи при цьому, що ефективною методологією під час такого досудового розслідування є використання інформаційного профайлінгу.

Провівши аналіз категорій, які складають предмет нашого наукового пошуку, варто констатувати, що моделювання та профілювання хоча і є дещо суміжними категоріями, що використовуються під час розслідування злочинної діяльності, проте мають суттєві відмінності та процесуальне значення отриманих результатів. Під *моделюванням* варто розуміти відтворення ідеального процесу вчинення протиправного діяння в свідомості суб'єкта досудового розслідування, тоді як під *профілюванням* слід розуміти діяльність спеціальних суб'єктів (спеціалістів-профайлерів), пов'язану з інтерпретуванням доказової інформації, зважаючи на наявні в слідства матеріали кримінального провадження та слідову картину вчиненого кримінального правопорушення, у результаті чого формується профіль відповідної особи (підозрюваного, жертви, пособника тощо).

Список використаних джерел:

1. Герасимов Р. Р. Методи моделювання (профілювання) при розслідуванні злочинів. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція юридичного та історичного спрямування. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=876
2. Герасимов Р. Р. Моделювання при розслідуванні злочинів. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 3. С. 253-257
3. Гупалюк А. С. Застосування методу психологічного профілювання злочинця при здійсненні слідчих дій зі встановлення мотиву та мети злочину. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 674-676. URL: http://lsey.org.ua/10_2023/163.pdf
4. Кирилова Л. Таємниці розуму через профілювання в криміналістиці. *Profiling Club*. URL: <https://profiling.club/tayemnici-rozumu-cherez-profilyuvannya-v-kriminalistici>

Ключові слова: моделювання, профілювання, досудове розслідування.

Keywords: modeling, profiling, pre-trial investigation.